

Віталій Петрович МАСЛЮК

аспірант, Західноукраїнський національний університет

ORCID: <https://orcid.org/0009-0006-1473-1519>

e-mail: masliukvitalii@gmail.com

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ПІДПРИЄМСТВА: ЕВОЛЮЦІЯ КОНЦЕПЦІЇ ТА СИСТЕМАТИЗАЦІЯ НАУКОВИХ ПІДХОДІВ ДО ВИЗНАЧЕННЯ

У статті досліджено теоретичні аспекти економічної безпеки підприємства. Проаналізовано еволюцію концепції від класичних економічних теорій до сучасних наукових підходів. Систематизовано трактування поняття «економічна безпека підприємства» у вітчизняному науковому дискурсі. Виділено та охарактеризовано шість основних концептуальних підходів: захисний, ресурсно-функціональний, стійкісний, гармонізаційний, інформаційний та системний. Розкрито переваги та обмеження кожного з підходів. Запропоновано авторське визначення поняття, що інтегрує ключові аспекти різних підходів та відображає сучасні умови функціонування підприємств.

Ключові слова: економічна безпека, підприємство, захист, стійкість, ресурси, системний підхід, цифрові інструменти

ВСТУП

В умовах економічної нестабільності, інтенсифікації глобалізаційних процесів та посилення конкурентної боротьби проблема забезпечення економічної безпеки підприємств набуває особливої актуальності. Економічна безпека стає основою сталого розвитку бізнес-структур та запорукою їх конкурентоспроможності на ринку.

Теоретико-методологічні та практичні аспекти забезпечення економічної безпеки підприємств стали предметом дослідження багатьох вітчизняних та зарубіжних науковців. Вагомий внесок у формування концептуальних засад економічної безпеки зробили А. Сміт, А. Маршалл, Дж. Кейнс. Серед українських дослідників значну увагу цій проблематиці приділили Г. Козаченко, В. Дикань, І. Нагорна, А. Нікітіна, М. Єрмошенко, І. Дмитрієв, Т. Васильців, В. Мунтян, Г. Пастернак-Таранушенко, Л. Шваб, О. Вовк, О. Іванілов, М. Фоміна, Н. Подлужка, Г. Андрощук, О. Власюк, Л. Шемяєва, Л. Гнилицька, А. Колесніков, А. Дикий та ін.

Незважаючи на значний доробок вчених, проблематика економічної безпеки підприємств потребує подальшого дослідження, що зумовлено динамічністю бізнес-середовища, появою нових загроз, цифровізацією економіки та необхідністю розроблення ефективних механізмів захисту інтересів бізнес-структур в сучасних умовах господарювання.

МАТЕРІАЛИ ТА МЕТОДИ

У дослідженні економічної безпеки підприємств застосовано комплекс загальнонаукових та спеціальних методів пізнання. Методологічну основу роботи склали системний підхід та діалектичний метод, які дали змогу розглянути економічну безпеку як багатоаспектне явище у взаємозв'язку його складників. Для дослідження еволюції поняття «економічна безпека підприємства» застосовано історичний метод. Аналіз та синтез застосовано у визначенні сутнісних характеристик економічної безпеки. Для систематизації наукових підходів до трактування поняття застосовано методи класифікації, групування та порівняльного аналізу. Табличний метод застосовано для структурованого подання переваг та обмежень концептуальних підходів. У формулюванні авторського визначення застосовано методи абстрагу-

вання, узагальнення та індукції.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ: дослідити теоретичні засади економічної безпеки підприємства, проаналізувати та систематизувати існуючі підходи до її визначення, виявити їхні переваги й обмеження та запропонувати авторське комплексне визначення цього поняття з урахуванням сучасних умов господарювання.

РЕЗУЛЬТАТИ

Концепція економічної безпеки має глибоке історичне підґрунтя. Класик економічної теорії А. Сміт першим охарактеризував економічну безпеку як стан, що базується на узгодженні економічних інтересів індивіда та суспільства. Відповідно до його концепції головними факторами забезпечення економічної безпеки є об'єктивні економічні закономірності, конкурентне середовище, гарантування майнових прав та обмежене втручання держави в економіку. Ці складники дослідник визначав як ключові елементи для гарантування національної економічної безпеки та економічного зростання [19]. Теорію економічної безпеки розвинуто в дослідженнях А. Маршалла, який розглядав її у взаємодії трудових ресурсів і капіталу. Дослідник виокремив основні чинники забезпечення виробничої безпеки: розподіл праці, розвиток спеціалізованих кваліфікацій, знань, машин, розвиток інтеграції, зростання надійності комерційного кредиту, засобів і навичок, морського та шосейного транспорту, залізничних доріг та телеграфу, пошти та друкарського верстата [25].

Суттєвий крок у розвитку концепції економічної безпеки пов'язано з працями Дж. Кейнса, який обґрунтував визначальну роль державних інституцій у забезпеченні макроекономічної стабільності. Згідно з його теорією макроекономічний розвиток забезпечується у взаємодії ринкових механізмів та державного регулювання [24]. Найінтенсивніший період досліджень економічної безпеки припав на кінець 1980-х – початок 1990-х рр. Тоді з'явилися перші спроби систематизувати накопичені знання та сформулювати комплексну теорію економічної безпеки.

Слід відзначити, що, незважаючи на довгу історію досліджень, єдиного універсального підходу до визначення поняття економічної безпеки, особливо на рівні підприємства, досі не вироблено. Це пояснюється ба-

гатогранністю цього концепту, змінним характером та комплексною структурою.

У вітчизняному науковому дискурсі надано багато підходів до інтерпретації поняття економічної безпеки підприємства. Наукові дослідження українських вчених формують теоретичну основу для осмислення сутності та характерних рис цього терміну.

Для більш ґрунтовного розуміння особливостей досліджуваної категорії проведемо аналіз її розуміння різними науковцями, що дасть змогу визначити тенденції її еволюції та специфіку на сучасному етапі розвитку.

Г. Козаченко трактує економічну безпеку підприємства як ступінь узгодженості в часі та просторі економічних інтересів підприємства з інтересами пов'язаних з ним суб'єктів зовнішнього середовища, що функціонують за межами підприємства [13, с. 23]. Більш загальним є розуміння В. Дикань, який визначає економічну безпеку підприємства як стан захищеності діяльності підприємства від усіх видів зовнішніх та внутрішніх загроз, який забезпечує стабільне функціонування та прогресивний розвиток підприємства [6, с. 72]. К. Шубіна та І. Нагорна описують економічну безпеку підприємства як такий стан збалансованості економічної системи внутрішнього середовища підприємства, що здатний належно реагувати на зміни зовнішнього середовища [23, с. 107].

А. Нікітіна визначає економічну безпеку підприємства як стан підприємства, за якого забезпечується найбільш використання всіх видів ресурсів для уникнення, зменшення чи локалізації загроз і створення умов для стійкого й стабільного функціонування підприємства [16, с. 640]. М. Єрмошенко визначає економічну безпеку підприємства як такий стан його економіки, що характеризується внутрішньою збалансованістю та стійкістю до негативного впливу будь-яких загроз [10, с. 29]. Є. Єрмаков та І. Дмитрів інтерпретують економічну безпеку як стан підприємства, в якому ймовірність небажаних змін будь-яких параметрів його діяльності під впливом факторів зовнішнього та внутрішнього середовища знаходиться в межах, які визначаються як прийнятні [9]. Т. Васильців розглядає економічну безпеку підприємства як стан його захищеності від негативного впливу зовнішніх і внутрішніх загроз, дестабілізуючих чинників, за якого забезпечується стійка реалізація основних комерційних інтересів та цілей статутної діяльності [2, с. 131]. В. Мунтян характеризує економічну безпеку підприємства як такий стан юридичних, виробничих відносин і організаційних зв'язків, матеріальних та інтелектуальних ресурсів, за якого забезпечується стабільність функціонування, комерційний успіх, прогресивний науково-технічний і соціальний розвиток [15]. Г. Пастернак-Таранушенко у своїх працях визначає економічну безпеку підприємства як складник економічної безпеки держави, пропонуючи таке визначення: *«економічний стан підприємства, стійкий до зовнішніх і внутрішніх змін фінансово-господарського середовища»* [17, с. 61]. Л. Шваб трактує економічну безпеку підприємства як захищеність діяльності суб'єкта господарювання від негативного впливу зовнішнього середовища, а також здатність швидко усунути виниклі загрози або адаптуватися до наявних умов, що негативно впливають на його діяльність [21, с.510].

Значна частина науковців погоджується з тезою про те, що економічна безпека підприємства постає як за-

хищеність потенціалу підприємства від негативного впливу зовнішніх і внутрішніх факторів, прямих або непрямих економічних загроз, а також спроможність суб'єкта до відтворення. О. Вовк трактує економічну безпеку підприємства як структурований комплекс стратегічних, тактичних та оперативних заходів, спрямованих на захист підприємства від зовнішніх та внутрішніх загроз та на формування унікальних здібностей протистояти їм у майбутньому [4, с. 42]. О. Іванілов розглядає досліджувану категорію як комплекс організаційно-правових, режимно-охоронних, технічних, технологічних, економічних, фінансових, інформаційно-аналітичних та інших методів, націлених на усунення потенційних загроз і створення умов для забезпечення ефективного функціонування суб'єктів підприємницької діяльності відповідно до їхніх цілей та завдань [12, с. 67]. М. Фоміна визначає економічну безпеку як стан найбільш ефективного використання ресурсів з метою нейтралізації загроз і забезпечення ефективного та стабільного функціонування підприємства в поточному та перспективному періодах [20]. Н. Подлужна розглядає її як стан підприємства, за якого економічні параметри дають змогу зберегти головні її властивості: рівновагу і стійкість у мінімізації загроз [18].

Ще одним є підхід до трактування економічної безпеки підприємства через призму створення системних механізмів активізації та ефективного розпорядження корпоративними ресурсами організації для їх оптимального використання та гарантування безперервного функціонування бізнес-структури [11, с. 29]. В інтерпретації Г. Андрощука сутність економічної безпеки підприємства полягає у створенні умов для захисту бізнес-таємниць та іншої конфіденційної інформації господарюючих суб'єктів [1]. О. Власюк, дотримуючись ієрархічного підходу, визначає досліджуване поняття як структуровану трирівневу вертикально-інтегровану систему з розгалуженими горизонтальними зв'язками, яка характеризується автономністю, гарантує захищеність економіки від руйнівних зовнішніх і внутрішніх факторів та створює підґрунтя для її еволюційного розвитку [3].

Більш узагальнене тлумачення пропонує Л. Шемаєва, розкриваючи це явище через механізми забезпечення реалізації стратегічних цілей підприємства шляхом освоєння потенціалу зовнішнього оточення із застосуванням продуктивної комунікації із зовнішніми стейкхолдерами [22, с.21]. Л. Гнилицька розглядає економічну безпеку підприємства як наслідок проактивних дій відповідальних суб'єктів безпеки на основі імплементації інтегрованих обліково-аналітичних і контрольних інструментів для ефективного використання корпоративних ресурсів та балансування інтересів різних груп зацікавлених осіб [5].

Представники безпекознавчого напрямку аналізують це явище через специфічні характеристики та функціональні особливості структурних компонентів, їх здатність до саморозвитку та саморегуляції [8, с.12]. У роботі А. Дикого з колегами економічна безпека підприємства трактується як елемент національної економічної системи, що забезпечує резистентність до внутрішніх і зовнішніх викликів, формує основу для конкурентних переваг у міжнародному економічному середовищі та відображає потенціал національної економіки до гармонійного і збалансованого розвитку [7, с.64].

На основі огляду визначень економічної безпеки підприємства, проведемо їх систематизацію за концептуальними підходами:

- *захисний підхід*: розглянуто безпеку як стан захищеності від загроз;
- *ресурсно-функціональний підхід*: акцентовано на ефективному використанні ресурсів;
- *стійкісний підхід*: трактовано безпеку через призму

стабільності та стійкості підприємства;

- *гармонізаційний підхід*: наголошено на важливості узгодження інтересів різних стейкхолдерів;
- *інформаційний підхід* зосереджено на захисті інформації;
- *системний підхід*: розглянуто економічну безпеку як комплексну систему взаємопов'язаних елементів.

Таблиця 1 – **Переваги та обмеження концептуальних підходів визначення економічної безпеки підприємств** (систематизовано автором самостійно)

Підхід	Основні представники	Переваги	Обмеження
Захисний	Дикань В.Л., Васильців Т.Г., Шваб Л.І.	Чітка ідентифікація загроз	Переважно реактивний характер
Ресурсно-функціональний	Нікітіна А.В., Фоміна М.В., Заїнчковський А.О.	Оптимізація ресурсів та практична спрямованість	Не враховує всі аспекти безпеки
Стойкісний	Єрмошенко М.М., Подлужна Н.О., Нагорна І.І.	Акцент на стабільності та довгострокова перспектива	Складність оцінювання стійкості
Гармонізаційний	Козаченко Г.В., Шемаєва Л.Г., Гнилицька Л.В.	Враховання інтересів всіх стейкхолдерів	Складність гармонізації інтересів
Інформаційний	Андрощук Г.А., Дикий А.П.	Чіткість заходів щодо захисту даних	Вузький фокус
Системний	Власюк О.С., Вовк О.М., Іванілов О.С.	Всебічне охоплення	Складність впровадження

На підставі здійсненого дослідження можна констатувати, що концепція економічної безпеки підприємства відзначається багатоаспектністю підходів до її дефініції. Таке розмаїття трактувань є відображенням її комплексної природи, що потребує застосування інтегрального підходу з урахуванням усіх визначальних аспектів функціонування господарського суб'єкта.

Враховуючи зазначені дефініції та наше власне розуміння пропонуємо таке визначення.

Економічна безпека підприємства – це комплексна характеристика стану підприємства, що відображає його здатність до стійкого функціонування та розвитку через систему взаємопов'язаних превентивних та активних заходів, спрямованих на ефективне використання корпоративних ресурсів, захист від зовнішніх і внутрішніх загроз, гармонізацію інтересів стейкхолдерів та забезпечення досягнення стратегічних цілей підприємства в умовах динамічного бізнес-середовища, зокрема з урахуванням новітніх цифрових інструментів.

ВИСНОВКИ

Аналіз визначень економічної безпеки підприємства дав змогу зробити висновок, що це комплексне поняття охоплює різні аспекти діяльності підприємства та має глибоке історичне коріння. Систематизація підходів до визначення (захисний, ресурсно-функціональний, стійкісний, гармонізаційний, інформаційний та системний) дає змогу всебічно охарактеризувати це явище. Кожен з підходів має свої переваги та обмеження, що свідчить про багатогранність концепції. Запропоноване авторське визначення інтегрує ключові аспекти: стійке функціонування, ефективне використання ресурсів, захист від загроз, гармонізацію інтересів стейкхолдерів та досягнення стратегічних цілей в умовах динамічного середовища із застосуванням цифрових інструментів. Таке комплексне бачення відображає сучасне розуміння економічної безпеки як важливого складника успішної діяльності підприємства.

Список використаних джерел

1. Андрощук Г.А., Крайнів П.П. Економічна безпека підприємства: захист комерційної таємниці: монографія. Київ, 2000. 400 с.
2. Васильців Т.Г., Волошин В.І., Бойкевич О.Р., Каркавчук В.В. Фінансово-економічна безпека підприємств України: стратегія та механізми забезпечення: монографія. Львів, 2012. 386 с.
3. Власюк О.С. Теорія і практика економічної безпеки в системі науки про економіку. Київ, 2008. С. 36-37.
4. Вовк О.М. Теоретичне забезпечення формування системи економічної безпеки на транспортних підприємствах. *Проблеми підвищення ефективності інфраструктури*. 2014. Вип. 38. С. 40-46.
5. Гнилицька Л.В. Концептуальні підходи до теоретичного обґрунтування обліково-аналітичного забезпечення економічної безпеки суб'єктів суспільного інтересу. *Розвиток обліку, аналізу і аудиту суб'єктів суспільного інтересу: тези виступів міжнародної наук. конференції (м. Житомир, 20-21 жовтня 2017 р.)* Житомир, 2017. С. 37-39.
6. Дикань В.Л., Назаренко І.І. Комплексна методика визначення рівня економічної безпеки, оцінки ризиків та ймовірності банкрутства підприємств: монографія. Харків, 2011. 142 с.
7. Дикий А.П., Свірко С.В., Власюк Т.О., Кучменко В.О., Тростенюк Т.М. Економічна безпека як важлива складова національної безпеки України: стан та проблеми нормативно-правового забезпечення. *Реалії та перспективи розбудови правової держави в Україні та світі*: матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 100-річчю заснування Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка. Суми, 2024. Т. 2. С. 62-65.
8. Економічна безпека суб'єктів логістичної діяльності. Київ, 2016. 350 с.
9. Єрмаков Є.І., Дмитрієв І.А. Економічна безпека підприємства: сутність та зміст в сучасних умовах господарювання. *Сучасні напрями розвитку менеджменту та економіки в умовах VUCA-світу*: зб. матеріалів міжнар. наук.-практ. конф. здобувачів вищої освіти і молодих вчених. Харків, 2022. С. 131-132.

10. Єрмошенко М.М., Горячева К.С. Фінансова складова економічної безпеки: держава і підприємство: монографія. Київ, 2010. 232 с.
11. Закревська Л.М., Зайнчковський А.О. Інвестиційна безпека як складова економічної безпеки. *Вісник Черкаського університету. Серія «Економічні науки»*. 2016. № 2. С. 28-34.
12. Іванілов О.С., Дмитрієва О.І. Методи оцінки рівня економічної безпеки промислових підприємств. *Проблеми і перспективи розвитку підприємництва*. 2018. № 2. С. 66-83.
13. Козаченко Г.В., Пономарьов В.П., Ляшенко О.М. Економічна безпека підприємства: сутність та механізм забезпечення: монографія. Київ, 2003. 280 с.
14. Колесніков А.П. Дослідження організаційно-інноваційних засад економічної безпеки підприємств. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2022. № 2. Т. 2. С. 378-382.
15. Мунтіян В.І. Економічна безпека України. Київ, 1999. 464 с.
16. Нікітіна А.В. Дослідження і розробка методологічних основ формування системи управління економічною безпекою підприємств. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2014. № 2. С. 639-644.
17. Пастернак-Таранушенко Г. Економічна безпека держави. Статика процесу забезпечення. Київ, 2002. 302 с.
18. Подлужна Н.О. Організація управління економічною безпекою підприємства: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.06.01. Донецьк, 2003. 20 с.
19. Сміт А. Багатство народів: Дослідження про природу та причини добробуту націй / пер. з англ. О. Васильєва та ін. Київ, 2020. 722 с.
20. Фоміна М.В. Проблеми економічно безпечного розвитку підприємств: теорія і практика. Донецьк, 2005. 141 с.
21. Шваб Л.І. Економіка підприємства. Київ, 2005. 568 с.
22. Шемаєва Л.Г. Забезпечення економічної безпеки підприємства на основі управління стратегічною взаємодією із суб'єктами зовнішнього середовища. *Управління проектами та розвиток виробництва*. 2015. № 3(55). Вип. 20. С. 19-33.
23. Шубіна К.А., Нагорна І.І. Економічна безпека підприємства. *Сучасні підходи до управління підприємством*: Збірник тез доповідей X Всеукраїнської науково-практичної конференції. 2019. С. 106-107.
24. Keynes J.M. The General Theory of Employment, Interest and Money. 1936. URL: <https://www.marxists.org/reference/subject/economics/keynes/general-theory/>
25. Marshall A. Principles of Economics. London, 1920. 871 p.

References

1. Androshchuk H.A., Krainiv P.P. Economic Security of the Enterprise: Protection of Trade Secrets: monograph. Kyiv : Publishing House "In Yure", 2000. 400 p. (in Ukrainian).
2. Vasylytsiv T.H., Voloshyn V.I., Boikevych O.R., Karkavchuk V.V. Financial and Economic Security of Ukrainian Enterprises: Strategy and Mechanisms of Provision: monograph. Lviv, 2012. 386 p. (in Ukrainian).
3. Vlasiuk O.S. Theory and Practice of Economic Security in the System of Economic Science. Kyiv, 2008. pp. 36-37. (in Ukrainian).
4. Vovk O.M. Theoretical Support for the Formation of Economic Security System at Transport Enterprises. *Problems of Infrastructure Efficiency Improvement*. 2014. Issue 38. pp. 40-46. (in Ukrainian).
5. Hnylytska L.V. Conceptual Approaches to Theoretical Substantiation of Accounting and Analytical Support of Economic Security of Public Interest Entities. *Development of Accounting, Analysis and Audit of Public Interest Entities* : abstracts of the international scientific conference (Zhytomyr, October 20-21, 2017). Zhytomyr, 2017. pp. 37-39. (in Ukrainian).
6. Dykan V.L., Nazarenko I.L. Comprehensive Methodology for Determining the Level of Economic Security, Risk Assessment and Probability of Enterprise Bankruptcy: monograph. Kharkiv, 2011. 142 p. (in Ukrainian).
7. Dykyi A.P., Svirko S.V., Vlasiuk T.O., Kuchmenko V.O., Trosteniuk T.M. Economic Security as an Important Component of National Security of Ukraine: State and Problems of Regulatory Support. *Realities and Prospects of Building a Rule of Law State in Ukraine and the World* : materials of the VII International Scientific and Practical Conference dedicated to the 100th anniversary of the founding of Sumy State Pedagogical University named after A.S. Makarenko. Sumy, 2024. Vol. 2. pp. 62-65. (in Ukrainian).
8. Economic Security of Logistics Entities. Kyiv, 2016. 350 p. (in Ukrainian).
9. Yermakov Ye.I., Dmytriiev I.A. Economic Security of the Enterprise: Essence and Content in Modern Economic Conditions. *Modern Directions of Management and Economics Development in the VUCA World* : collection of materials of international scientific-practical conf. of higher education seekers and young scientists. Kharkiv, 2022. pp. 131-132. (in Ukrainian).
10. Yermoshenko M.M., Horiacheva K.S. Financial Component of Economic Security: State and Enterprise: monograph. Kyiv, 2010. 232 p. (in Ukrainian).
11. Zakrevska L.M., Zainchkovskiy A.O. Investment Security as a Component of Economic Security. *Bulletin of Cherkasy University. "Economic Sciences" Series*. 2016. № 2. pp. 28-34. (in Ukrainian).
12. Ivanilov O.S., Dmytriieva O.I. Methods for Assessing the Level of Economic Security of Industrial Enterprises. *Problems and Prospects of Entrepreneurship Development*. 2018. № 2. pp. 66-83. (in Ukrainian).
13. Kozachenko H.V., Ponomarov V.P., Liashenko O.M. Economic Security of the Enterprise: Essence and Mechanism of Provision : monograph. Kyiv, 2003. 280 p. (in Ukrainian).
14. Kolesnikov A.P. Research of Organizational and Innovative Principles of Economic Security of Enterprises. *Bulletin of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*. 2022. № 2, Vol. 2. pp. 378-382. (in Ukrainian).
15. Muntiiian V.I. Economic Security of Ukraine. Kyiv, 1999. 464 p. (in Ukrainian).
16. Nikitina A.V. Research and Development of Methodological Foundations for Forming the Economic Security Management System of Enterprises. *Global and National Economic Problems*. 2014. № 2. pp. 639-644. (in Ukrainian).
17. Pasternak-Taranushenko H. Economic Security of the State. Statics of the Security Process. Kyiv, 2002. 302 p. (in Ukrainian).
18. Podluzhna N.O. Organization of Economic Security Management of the Enterprise: dissertation abstract ... PhD in Economic Sciences: 08.06.01. Donetsk, 2003. 20 p. (in Ukrainian).
19. Smit A. The Wealth of Nations: An Inquiry into the Nature and Causes of the Wealth of Nations / translated from English by O. Vasyliieva et al. Kyiv, 2020. 722 p. (in Ukrainian).
20. Fomina M.V. Problems of Economically Secure Enterprise Development: Theory and Practice. Donetsk, 2005. 141 p. (in

Ukrainian).

21. Shvab L.I. *Enterprise Economics*. Kyiv, 2005. 568 p. (in Ukrainian).

22. Shemaieva L.H. Ensuring Economic Security of the Enterprise Based on Management of Strategic Interaction with External Environment Subjects. *Project Management and Production Development*. 2015. № 3(55). Issue 20. pp. 19-33. (in Ukrainian).

23. Shubina K.A., Nahorna I.I. Economic Security of the Enterprise. *Modern Approaches to Enterprise Management: Collection of Abstracts of the X All-Ukrainian Scientific-Practical Conference*. 2019. pp. 106-107. (in Ukrainian).

24. Keynes J.M. *The General Theory of Employment, Interest and Money*. 1936. URL: <https://www.marxists.org/reference/subject/economics/keynes/general-theory/>

25. Marshall A. *Principles of Economics*. London, 1920. 871 p.

Vitalii MASLIUK

postgraduate student, West Ukrainian National University

ORCID: <https://orcid.org/0009-0006-1473-1519>

e-mail: masliukvitalii@gmail.com

ECONOMIC SECURITY OF THE ENTERPRISE: EVOLUTION OF THE CONCEPT AND SYSTEMATIZATION OF SCIENTIFIC APPROACHES TO DEFINITION

Introduction. *The problem of ensuring the economic security of enterprises is becoming increasingly important in conditions of economic instability, intensifying globalization processes, and growing competition. Despite substantial research in this area, the dynamic business environment, emergence of new threats, and digitalization of the economy necessitate further investigation of enterprise economic security.*

The purpose of the paper is *to analyze the theoretical foundations of enterprise economic security, systematize existing approaches to its definition, identify their advantages and limitations, and propose a comprehensive author's definition that reflects modern business conditions.*

Results. *The study systematizes various interpretations of enterprise economic security in Ukrainian scientific discourse and identifies six main conceptual approaches: protective, resource-functional, sustainability-oriented, harmonization, information-based, and systemic. Each approach has distinct advantages and limitations. The protective approach clearly identifies threats but is primarily reactive. The resource-functional approach optimizes resources but doesn't account for all security aspects. The sustainability-oriented approach emphasizes stability but presents challenges in assessment. The harmonization approach considers stakeholder interests but faces difficulties in balancing them. The information-based approach provides clear data protection measures but has a narrow focus. The systemic approach offers comprehensive coverage but is complex to implement.*

Conclusion. *Enterprise economic security is a multifaceted concept requiring an integrated approach that considers all determinant aspects of business operations. The proposed definition characterizes it as a comprehensive state reflecting an enterprise's ability to function sustainably through interconnected preventive and active measures aimed at efficient resource utilization, protection against threats, harmonization of stakeholder interests, and achievement of strategic goals in a dynamic business environment, including through digital tools.*

Keywords: *economic security, enterprise, protection, sustainability, resources, systems approach, digital tools*